

MATERIAŁ 5.1b

Kwestionariusz: STYL UCZENIA SIĘ

(autor: David A. Kolb)

Instrukcja

Celem tego kwestionariusza jest ustalenie, jaka jest Twoja metoda uczenia się. Prosimy o przypisanie najwyższej rangi (najwyższej liczby punktów) tym zdaniom, które najlepiej opisują sposób, w jaki się uczysz, a niskiej rangi (najmniejszej liczby punktów) tym zdaniom, które nie charakteryzują Twojego sposobu uczenia się. Nie ma tu odpowiedzi dobrych i złych. Różne cechy charakterystyczne opisane w Kwestionariuszu są równie dobre, a wypełnienie tego Kwestionariusza ma posłużyć do opisania tego, jak się uczysz, nie zaś do oceniania Twoich umiejętności uczenia się.

W Kwestionariuszu umieszczono dwanaście zdań o różnej treści, w zależności od tego, czy jako zakończenie wybierze się punkt a, b, c czy d. Przy zakończeniu zdania, które najlepiej opisuje Twój sposób uczenia się, postaw cyfrę **4**; przy zdaniu, które jest następnie w kolejności - cyfrę **3**; cyfrę **2** - przy takim zakończeniu zdania, które jeszcze słabiej opisuje Twój styl uczenia się; a cyfrę **1** - przy zdaniu, które w najmniejszym stopniu opisuje Twój sposób uczenia się. Różne zakończenia tego samego zdania nie mogą mieć tych samych rang.

Przykład:

Kiedy uczę się czegoś:

- 2
- a) jestem szczęśliwy.....
- 1
- b) jestem szybki.....
- 3
- c) myślę logicznie.....
- 4
- d) jestem uważny.....

1. Kiedy uczę się czegoś:

- a) lubię, gdy porusza to moje uczucia.....
- b) lubię obserwować i słuchać co się dzieje.....
- c) lubię rozmyślać o różnych sprawach i analizować je.....
- d) lubię robić coś, działać.....

2. Najwięcej mogę się nauczyć kiedy:

- a) zaufam swojej intuicji i uczuciom.....
- b) słucham i obserwuję uważnie.....
- c) logicznie rozumię.....
- d) pracuję ciężko i widzę rezultaty.....

3. W czasie uczenia się czegoś:

- a) angażuje się emocjonalnie i silnie reaguje na to czego się uczę.....
- b) odnoszę się do tego spokojnie i z rezerwą.....
- c) mam tendencję do pojmowania rzeczy rozumowo.....
- d) czuję się za wszystko odpowiedzialny.....

4. Uczę się czegoś poprzez:

- a) odczuwanie.....
- b) obserwację.....
- c) myślenie.....
- d) działanie.....

5. Kiedy uczę się czegoś:

- a) jestem otwarty na nowe doświadczenia.....
- b) przyglądam się wszystkim aspektom zagadnienia.....
- c) lubię analizować zagadnienia i badać ich szczegółowe aspekty.....
- d) lubię eksperymentować.....

6. W czasie uczenia się czegoś:

- a) wierzę swojej intuicji .....
- b) obserwuję.....
- c) myślę logicznie.....
- d) jestem aktywny.....

7. Najwięcej mogę się nauczyć dzięki:

- a) osobistym kontaktom z ludźmi .....
- b) obserwacji.....
- c) spójnej teorii.....
- d) możliwości sprawdzenia i zastosowania wiedzy w praktyce.....

8. Kiedy uczę się czegoś:

- a) czuję się w to osobiście zaangażowany.....
- b) zanim podejmę działania potrzebuję czasu do namysłu.....
- c) lubię opierać się na różnych teoriach.....
- d) lubię widzieć rezultaty mojej pracy.....

9. Najwięcej mogę się nauczyć:

- a) kiedy zaufam swoim odczuciom.....
- b) zdam się na własną obserwację.....
- c) w oparciu o własne koncepcje i pomysły.....
- d) kiedy sam mogę wszystko wypróbować.....

10. W czasie uczenia się czegoś:

- a) jestem osobą nastawioną na akceptację .....
- b) jestem osobą chłodną i z rezerwą.....
- c) jestem osobą racjonalną.....
- d) jestem osobą odpowiedzialną.....

11. Kiedy uczę się czegoś:

- a) bardzo się we wszystko angażuję.....
- b) lubię obserwować.....
- c) oceniam i wydaję opinie.....
- d) lubię być aktywny.....

12. Najwięcej mogę się nauczyć kiedy:

- a) nastawię się na bezstronny odbiór.....
- b) jestem ostrożny i poddaję w wątpliwość.....
- c) dokonuję analizy koncepcji i pomysłów.....
- d) stosuję rozwiązania w praktyce.....

ARKUSZ WYNIKÓW

Wpisz rangi jakie przypisałeś poszczególnym zdaniom w tabelę a następnie podsumuj liczby każdej z kolumn:

Odpowiedzi (Skale)	a (KP)	b (RO)	c (AU)	d (AE)
Nr zdania				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
Suma:				

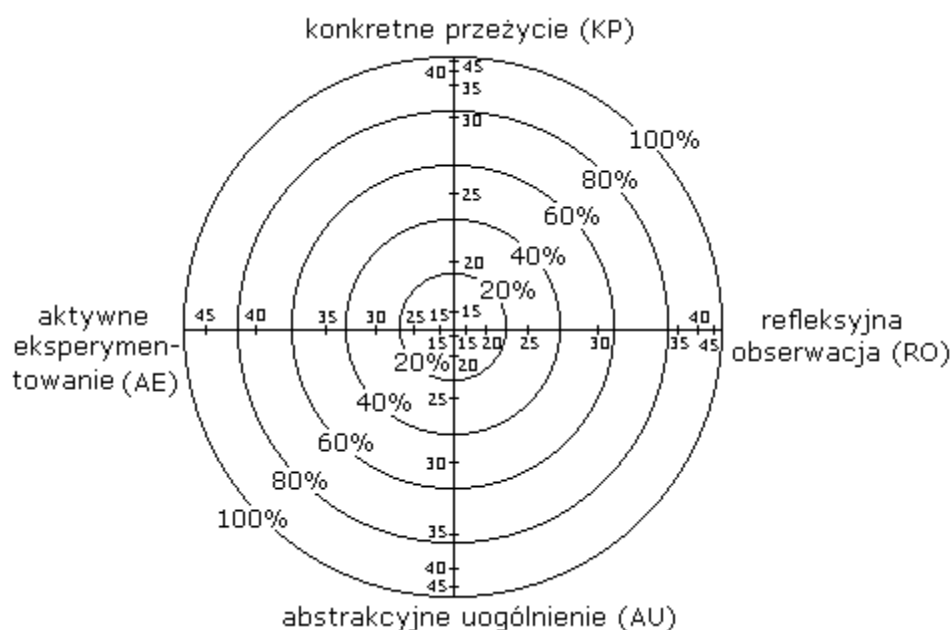

Otrzymasz wyniki w zakresie czterech wymiarów:

- konkretnego przeżycia (KP)
- refleksyjnej obserwacji (RO)
- abstrakcyjnego uogólniania (AU)
- aktywnego eksperymentowania (AE)

Następnie wyniki należy przenieść na wykres i zaznaczyć otrzymaną liczbę punktów przy każdym z wymiarów.

CYKL UCZENIA SIĘ

Punkty można połączyć liniami ciągłymi. Uzyskany kształt pokaże Ci, którego sposobu uczenia używasz najczęściej, a którego najrzadziej. Sposoby te są zarazem stadiami czteroelementowego cyklu uczenia się. Różne osoby ucząc się, startują z różnych punktów cyklu. Efektywne uczenie się wymaga jednak przejścia przez wszystkie stadia. Często w czasie uczenia się dochodzi do wielokrotnego powtórzenia cyklu.

CZTERY STADIA CYKLU UCZENIA SIĘ I TWOJE MOCNE STRONY

Każde stadium uczenia się daje się szczegółowo scharakteryzować. Niektórzy ludzie preferują wybrane stadia. Zalety korzystania z poszczególnych stadiów przedstawia poniższe zestawienie.

Konkretne przeżycie (KP)

W tym stadium cyklu uczenia się szczególnie ważne są osobiste kontakty z ludźmi w codziennych sytuacjach. W stadium tym istnieje tendencja do ufania bardziej uczuciom niż racjonalnym przesłankom. Daje to podstawy do bycia otwartym na nowe idee i skłonny do podejmowania zmian.

Refleksyjna obserwacja (RO)

W tym stadium rozpatrują koncepcje i sytuacje z różnych punktów widzenia, kładąc nacisk na cierpliwość, obiektywizm i ostrożny osąd. Stadium to nie musi wiązać się z podejmowaniem działania.

Abstrakcyjne uogólnienie (AU)

W tym stadium uczenie się wymaga zastosowania rozumowania logicznego w celu zrozumienia problemów lub sytuacji. W dojściu do rozwiązania problemu ważne staje się zakotwiczenie w teorii oraz systematyczne planowanie.

Aktywne eksperymentowanie (AE)

Uczenie się „emocjonalne”

- skupienie się na doświadczeniu „tu i teraz”
- zwrócenie się „ku ludziom”
- uprawnienie do wyrażania uczuć

Uczenie się „obserwacyjne”

- możliwość spostrzegania spraw z różnych perspektyw
- czas na refleksję, rolę słuchacza i obserwatora

poszukiwanie „znaczenia” rzeczy

Uczenie się „symboliczne”

- analiza logiczna
- nacisk na tworzenie pojęć
- systematyczne planowanie

Uczenie się przez działanie

- możliwość podejmowania ryzyka

Uczenie się w tym stadium przybiera formę aktywną. Wymaga eksperymentowania i wpływania na otoczenie. Konieczne staje się nastawienie praktyczne i branie pod uwagę realnych skutków działań

- umiejętność doprowadzania działań do końca
- wprowadzanie zmian w otoczeniu i wpływanie na innych

Bardziej szczegółowy opis osób preferujących poszczególne stadia uczenia się przedstawia się następująco:

KONKRETNI

„Konkretni” są aktywistami angażującymi się w pełni i bez uprzedzeń w każdą nową sytuację. Cieszy ich chwila obecna i najwięcej przyjemności odczuwają, gdy są zdominowani przez bezpośrednie doznania. Charakteryzują się otwartością i brakiem sceptycyzmu, co sprawia, że z entuzjazmem podchodzą do wszelkich nowinek. Ich motto to „wszystkiego trzeba raz spróbować”. Rzucają się na oślep w „paszczę lwa”. Ich dni są pełne działania. Uwielbiają doraźne „zażegnywanie ognia” w sytuacjach kryzysowych. Problemy rozwiązują na drodze „burzy mózgow”, spontanicznego poszukiwania wielu możliwych rozwiązań. Kiedy tylko przygasa podniecenie związane z jednym zadaniem, rozglądają się za następnym. Najlepiej czują się w obliczu wyzwania związanego z nowymi doświadczeniami, ale brak im zainteresowania procesem wdrażania i konsolidacji rozwiązań. Są nieustannie zaangażowani w sprawy innych, ale robiąc to starają się być w centrum uwagi. Są duszą towarzystwa i starają się, aby wszystko działo się wokół ich osoby.

REFLEKSYJNI

Osoby refleksyjne lubią z dystansu zastanawiać się nad zdarzeniami, obserwując je ze wszystkich możliwych punktów widzenia. Zbierają dane, zarówno bezpośrednio jak i za pośrednictwem innych i chcą je dokładnie przetrwać przed wyciągnięciem wniosków. Głównie liczy się dla nich proces gromadzenia i analizowanie danych o zjawiskach i zdarzeniach, tak więc mają tendencję do odkładania wniosków na ostatnią chwilę. Ich filozofia życiowa to rozważa i metodyczne podejście, motto: „sprawdź grunt” i „odłóż decyzję do rana”. Są to ludzie rozważni, którzy lubią zastanowić się nad wszelkimi możliwymi aspektami i implikacjami decyzji przed jej podjęciem. Na zebraniach wolą pozostawać na drugim planie. Interesuje ich obserwacja innych w działaniu. Słuchają i starają się zaobserwować ogólny kierunek dyskusji, zanim zabiorą w niej głos. Mają tendencję do pozostawania w tle, sprawiają wrażenie osób z dystansem, tolerancyjnych i niewzruszonych. Kiedy działają, robią to w ramach ogólnej wizji działania, łączącej w sobie przeszłość i teraźniejszość, obserwacje innych i własne.

ABSTRAKCYJNI

Abstrakcyjni przyswajają i integrują obserwacje tworząc złożone lecz logicznie niepodważalne teorie. Podchodzą do problemów w sposób logiczny, krok po kroku. Asymilują pozornie rozbieżne fakty, budując spójne teorie. Mają tendencję do

perfekcjonizmu, nie spoczną aż nie uporządkują i zaszufadkują wszystkich elementów. Lubią analizować i syntetyzować fakty. Interesują ich podstawowe założenia, zasady, teorie, modele i systemy rozumowania. W ich filozofii życiowej główną rolę gra racjonalizm i logika, ich mottem jest: „jeżeli to jest racjonalne, musi być dobre”. Pytania, które często zadają: „Czy to ma sens?” „Jak się to ma do...?”, „Jakie są podstawowe założenia?” Patrzą na wszystko z dystansu, analitycznie. Skłaniają się raczej w stronę racjonalnego obiektywizmu, niż subiektywnych i mglistych rozważań. Ich podejście do problemów cechuje konsekwentna logika. Taki jest ich sposób myślenia i sztywno odrzucają wszystkie elementy z nim niezgodne. Wolą maksymalizować stopień pewności i czują się niepewnie w obliczu sądów subiektywnych, myślenia „okrężnego”, nonszalanckiego podejścia do problemów.

AKTYWNI

Aktywni lubią wypróbować pomysły, teorie i techniki, sprawdzają jak działają one w praktyce. Wyszukują nowe pomysły i przy pierwszej okazji eksperymentują z ich zastosowaniem. Są typem ludzi, którzy wracają z kursów i szkoleń pełni pomysłów, które chcą natychmiast wypróbować. Lubią przystępować natychmiast do dzieła i bezzwłocznie korzystać z pomysłów, które do nich przemawiają. Nie lubią owijania rzeczy w bawełnę i zazwyczaj ze zniecierpliwieniem podchodzą do rozwlekłych dyskusji, które nie owocują konkretnymi rozwiązaniami. Z zasady są praktyczni i konkretni, lubią podejmować praktyczne decyzje i rozwiązywać problemy. Problemy i szanse postrzegają w kategorii wyzwań. Ich motto to: „zawsze znajdzie się lepszy sposób” i „to co działa, musi być dobre”.

STYLE UCZENIA SIĘ - INTERPRETACJA

Poszerzone badania cyklu uczenia się wykazały, że ludzie w rzeczywistości charakteryzują się kombinacją opisanych powyżej sposobów uczenia się. Ostatecznie ustalono istnienie **czterech stylów uczenia się** wynikających z połączenia umiejętności niekiedy biegunowych i sprzecznych. Osoby reprezentujące owe style to:

- akomodator
- dywerger
- konwerger
- asymilator

Zrozumienie własnego stylu uczenia się - jego słabych i mocnych stron - prowadzi do rozszerzenia umiejętności uczenia się i szerszego korzystania z doświadczenia.

Siatka stylów uczenia się.

Uzyskaną punktację zawartą w arkuszu wyników należy wpisać do poniższych kratek i wyliczyć różnice:

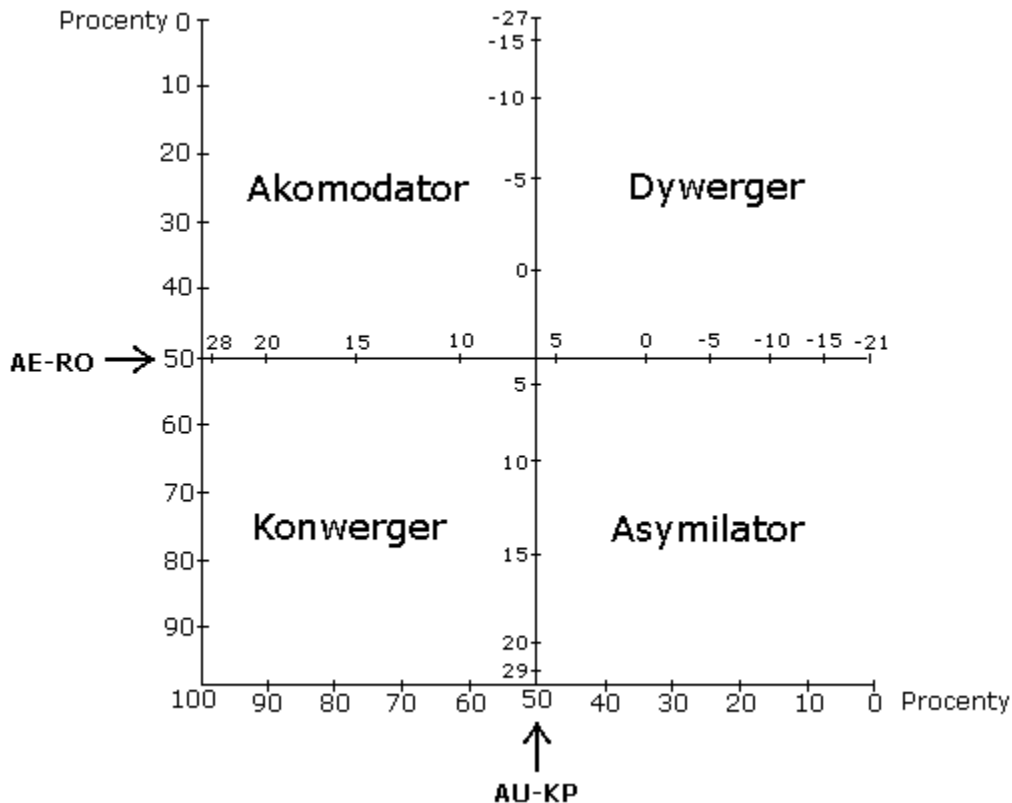
$$\begin{array}{ccc} \square & - & \square = \square \\ \text{AU} & \text{KP} & \text{AU-KP} \end{array} \quad \begin{array}{ccc} \square & - & \square = \square \\ \text{AE} & \text{RO} & \text{AE-RO} \end{array}$$

Dodatni wynik różnicy AU-KP wskazuje na abstrakcyjne stadium cyklu uczenia się, wynik ujemny wiąże się ze stadium konkretnym. Podobnie dodatnia lub ujemna wartość różnicy AE-RO wskazuje na stadium aktywne lub refleksyjne.

Poprzez umieszczenie powyższych różnic na osi współrzędnych, tworzących **siatkę stylów uczenia się** odczytujemy, której ćwiartce odpowiada własny styl uczenia się. Im jest on bliższy środka siatki tym bardziej zrównoważony i różnorodny sposób uczenia się.

Umieszczenie wyniku na obrzeżach siatki oznacza szczególną tendencję do korzystania tylko z jednego stylu.

Poniżej zawarty został opis czterech stylów uczenia się.

STYL KONWERCENCYJNY

Jest kombinacją **abstrakcyjnego uogólniania** i **aktywnego eksperymentowania**. Osoby posługujące się tym stylem uczenia się wykazują największe zdolności do praktycznego zastosowania teorii. Styl ten jest najlepszy w takich sytuacjach jak np. test inteligencji. Konwergenci skupiają się na określonym problemie, raczej nie wykazują emocji, bardziej interesują ich zadania i rzeczy aniżeli problemy ludzkie. Te umiejętności są szczególnie użyteczne w zawodach tzw. technicznych.

STYL DYWERCYJNY

Dominuje w nim **konkretne przeżycie** i **refleksyjna obserwacja**. Charakterystyczna jest w nim zdolność do wyobraźni, spostrzegania konkretnej sytuacji z różnych punktów widzenia i organizacji wielu relacji w spójną całość. Dywergent najlepiej działa w sytuacjach wymagających generowania myśli (np. burza mózgów), wykazuje zainteresowanie ludźmi, jest zaangażowany emocjonalnie w to co robi. Wykazuje również szerokie zainteresowania kulturalne i lubi gromadzić informacje. Te umiejętności wspomagają efektywność działania dywergenta w obszarach kultury, sztuki, rozrywki i szeroko pojętych usług.

STYL ASYMILACYJNY

Dominujące w nim jest **abstrakcyjne uogólnienie** i **refleksyjna obserwacja**. Asymilator wykazuje zdolność do tworzenia modeli teoretycznych, scalania obserwacji w zintegrowane wyjaśnienia. Mniej ważne są problemy ludzkie praktyczne, ważniejsze jest aby teoria była logiczna i precyzyjna. Styl ten bywa stosowany najczęściej w dziedzinach związanych z informacją i nauką.

STYL AKOMODACYJNY

Dominuje tu **konkretne przeżycie** i **aktywne eksperymentowanie**. Akomodator potrafi lepiej niż kto inny wprowadzać w życie plany i eksperymentować, jest zdolny do osobistego zaangażowania się w nowe doświadczenia. Częściej ryzykuje i sprawia mu przyjemność adaptowanie się do nowych warunków. Te umiejętności widoczne są w zawodach wymagających aktywności i działania takich jak prowadzenie marketingu i sprzedaży.

ŚWIADOMOŚĆ STYLU UCZENIA SIĘ

Spostrzegane z szerokiej perspektywy uczenie się jest centralnym zadaniem życiowym jednostki i w dużym stopniu od niego zależy jej rozwój. Indywidualny styl uczenia się może mieć wpływ na **wybór kariery zawodowej, stosunki z innymi ludźmi w tym funkcjonowanie w zespole i zarządzanie nim, podejmowanie decyzji oraz rozwiązywanie problemów**. W tym ostatnim wypadku świadomość i zrozumienie własnego stylu uczenia się pomaga w identyfikacji własnych słabych i mocnych stron w funkcjonowaniu zawodowym. Poniższy diagram pokazuje związki między poszczególnymi stadiami procesów uczenia się i rozwiązywania problemów.

Korzystanie z określonego stylu może mieć swoje dobre i złe strony. Ważne staje się zatem zwrócenie uwagi na potencjalne niebezpieczeństwa takiej preferencji. Możliwa staje się wówczas świadoma praca nad zapobieganiem brakom i pełne wykorzystanie zalet stylu.

Rozwój zdolności uczenia się jest możliwy przy użyciu **trzech strategii**:

1. Rozwój sieci wsparcia

Strategia ta oznacza funkcjonowanie w zespole osób, które reprezentują style inne niż nasz i jednocześnie go uzupełniają. Efekty uczenia się są wówczas wzmacniane dzięki pracy zespołowej. Wymaga to rozpoznawania i akceptacji różnic między ludźmi w tym zakresie.

2. Harmonijne dopasowanie stylu uczenia się do sytuacji życiowych.

Oznacza wybór takich zadań i ról zawodowych, które umożliwią wykorzystanie mocnych stron naszego stylu.

3. Ćwiczenie i rozwój umiejętności uczenia się, pozostających w sferze naszych słabości.

Strategia ta wymaga elastyczności działania i tolerancji dla własnych błędów. Rozwija ona jednocześnie zdolności adaptacyjne do zmieniających się sytuacji.